

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 13777/2022
20.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Весне Станковић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Биљана Вукосављевић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранлаштво - Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 400/21 од 31.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 400/21 од 31.05.2022. године, одбијајућег дела става II изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 400/21 од 31.05.2022. године у одбијајућем делу става II изреке, тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да на износ накнаде имовинске штете досуђене ставом првим изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр 458/2019 од 10.05.2021. године плати законску затезну камату почев од означених датума њихове доспелости до 15.10.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова поступка по ревизији исплати тужиљи износ од 18.000,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 400/21 од 31.05.2022. године, ставом I изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и пресуда Основног суда у Чачку Прр 458/2019 од 10.05.2021. године потврђена у првом ставу изреке, у погледу досуђене висине накнаде имовинске штете тужиљи и другом ставу изреке - решење о трошковима парничног поступка. Ставом II изреке, делимично је усвојена жалба тужене и пресуда Основног суда у Чачку Прр 458/2019 од 10.05.2021. године преиначена у првом ставу изреке, у односу на досуђену камату, тако што је обавезана тужена да на појединачне новчане износе накнаде имовинске штете досуђене ставом првим изреке првостепене пресуде тужиљи плати законску затезну камату почев од 16.10.2019. године до исплате, на терет буџетских средстава Републике Србије намењених покрићу текућег расхода Основног суда у Чачку осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме, док је захтев тужиље у делу којим је тражила да

се тужена обавезе да на појединачне износе накнаде имовинске штете досуђене првим ставом изреке првостепене пресуде плати законску затезну камату почев од доспелости сваког појединачног износа па до 15.10.2019. године одбијен као неоснован. Ставом III изреке, одбијен је захтев тужене за досуђење трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену - дела става II изреке којим је одбијен тужбени захтев, тужила је због погрешне примене материјалног права благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужиле у овом спору је дозвољена ради усклађивања другостепене пресуде у побијаном делу са праксом Европског суда за људска права (одлука Маринковић против Србије и друге), али и одлукама Уставног суда донетим у поступку по уставним жалбама подносилаца - поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против којих се води извршни поступак у којем је утврђена повреда тужиле на суђење у разумном року (одлуке Уж 8232/2015 од 24.11.2015. године; Уж 8104/2015 од 30.06.2016. године).

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужилина ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила и још два извршна повериоца су 27.10.2009. године поднели предлог за извршење ради наплате новчаног потраживања - разлике зараде и трошкова парничног поступка, досуђеног извршном пресудом Општинског суда у Чачку III 208/03 од 05.06.2008. године. Предложено извршење одређено је решењем о извршењу од 04.02.2010. године. Решењем Р4 И 261/19 од 20.05.2019. године усвојен је тужилин приговор и утврђено да јој је повређено право на суђење у разумном року у извршном предмету И 10046/10. Истим решењем наложено је судији који поступа у том предмету да предузме све мере како би се извршни поступак окончао у најкраћем року, не дужем од четири месеца. Извршни поступак није окончан и тужила није ни делимично наплатила своје новчано потраживање.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је преиначио пресуду нижестепеног суда у делу за законску затезну камату тако што је одбио тужбени захтев у делу којим је тражено плаћање затезне камате од доспелости новчаних износа досуђених извршном исправом, чија је наплата одређена решењем о извршењу. По становишту тог суда, тужила је тек подношењем тужбе позвала тужену на испуњење обавезе накнаде имовинске штете, због чега у смислу чланова 277. и 324. Закона о облигационим односима нема право на тражену затезну камату до дана подношења тужбе.

По налажењу Врховног касационог суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу 3. те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Накнада материјалне штете, према правилима облигационог права, односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не уклања штету потпуно или успостављање ранијег стања није могуће (члан 185. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Републику Србију изразио став да за потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава у року од три месеца од правноснажности пресуде исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова.

И Уставни суд је, уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије услед неспровођења решења о извршењу - принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањене за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, тужена је и у овом случају дужна да тужиљи исплати износе досуђене извршном пресудом П1 208/03 од 05.06.2008. године и одређене решењем о извршењу од 04.02.2010. године, што значи и затезну камату на износе главног дуга од датума њихове доспелости, односно од дана доношења извршне исправе у односу на парничне трошкове па до дана подношења тужбе у овом спору. На тај начин тужиљи ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаном у члану 185. Закона о облигационим односима и њено имовно стање доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан наплатом досуђеног новчаног потраживања.

Због тога је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Тужиљи су досуђени трошкови поступка по ревизији у износу од 18.000,00 динара за састав тог правног лека, у висини прописаној Адвокатском Тарифом и применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП, одлучено као у трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**